

Aandeelhouders

Courant

VAN HET CONCERTGEBOUW N.V.

JAARGANG 3

EEN PARTICULIERE ZAAK SINDS 1888

SEPTEMBER 2016 - N° 5

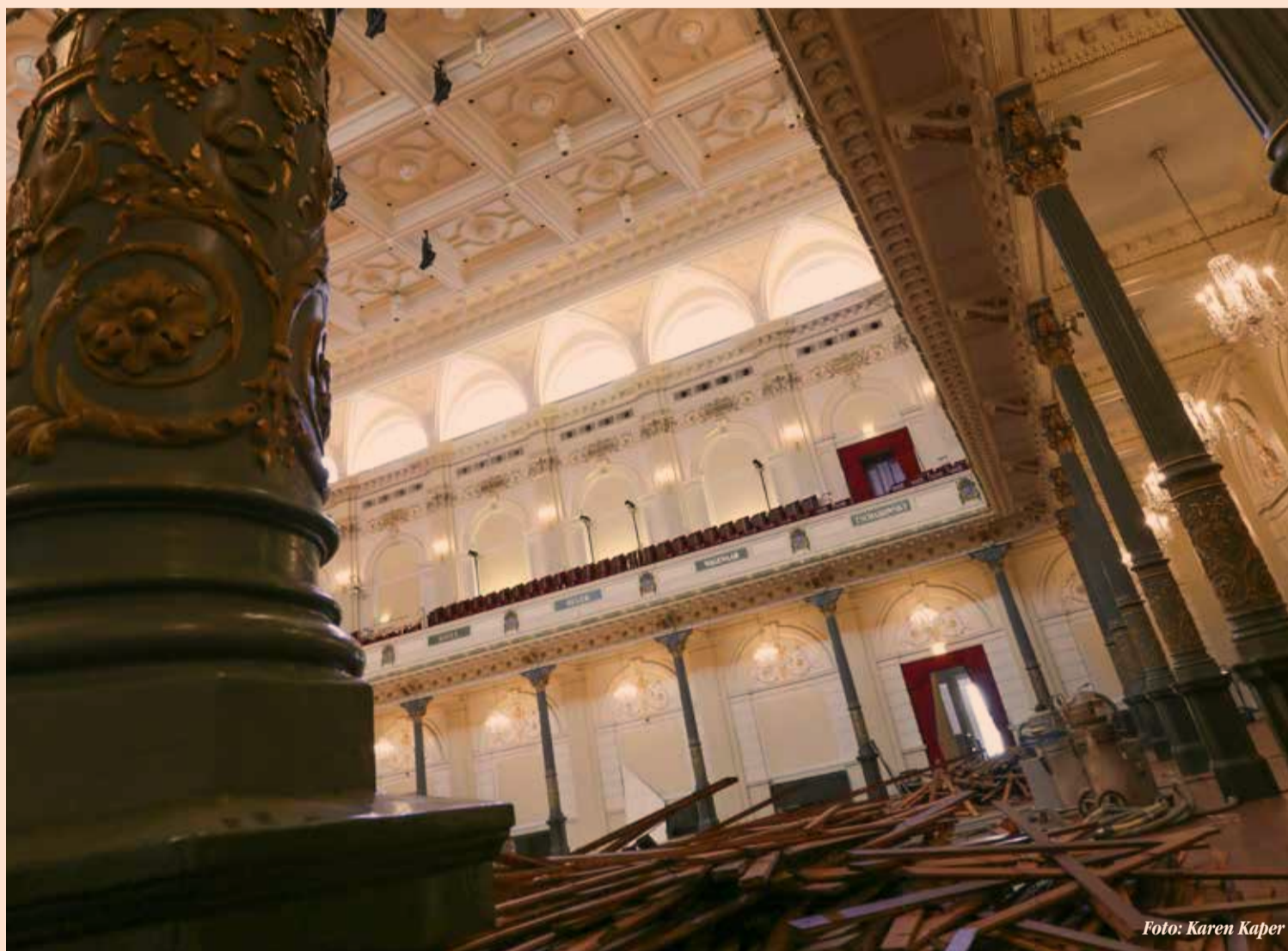

Foto: Karen Kaper

In vijf dagen is afgelopen zomer nieuw parket gelegd in de Grote Zaal van Het Concertgebouw. 475 vierkante meter aan keroewing planken van 22 mm dik. 'Een enorme operatie die heel strak gepland moest worden omdat op dag zes weer een concert geprogrammeerd stond. In twee ploegen hebben we dag en nacht doorgewerkt', vertelt Ton Smit, hoofd van de technische dienst. Vorig jaar al werd het parket van het podium vervangen. 'Met deze nieuwe vloer kan de Grote Zaal er weer zo'n twintig jaar tegen.'

'Ik ben dol op Dolf van Gendt'

'Van Gendt heeft twee majestueuze concertzalen ontworpen, maar alles eromheen was te mager,' zegt architect Pi de Bruijn. De groot-scheepse verbouwing, inclusief nieuwe entree, in de jaren tachtig was daarom broodnodig. De Bruijn: 'De moeilijkste klus die ik ooit heb gedaan.' > [Pagina 2](#)

'Beetje ons tweede huis'

Sinds hun eerste optreden in de Grote Zaal in 2003 zijn de broers Jussen graag geziene gasten in Het Concertgebouw. Het voelt bijna als een tweede thuis. 'Ik ken de kok in de artiestenfoyer, de portier bij de ingang en alle suppoosten' > [Pagina 3](#)

Met dank aan begunstigers

'We hebben niet stil gezeten', zegt Jolien Schuerveld, directeur van Het Concertgebouw Fonds. De afgelopen jaren heeft Het Concertgebouw bijzondere projecten kunnen realiseren dankzij schenkingen. Een impressie. > [Extra bijlage](#)

'Ik voel me ambassadeur van Het Concertgebouw'

Ondernemer Marc Dijkstra komt al zijn hele leven in Het Concertgebouw. Als kind met zijn ouders, daarna als student en tegenwoordig met zijn vrouw en kinderen. Hij is aandeelhouder en lid van de Dolf van Gendt Kring. 'Klassieke muziek verrijkt, ontroert en laat je anders naar de wereld kijken.'

'We zaten eens drie keer in één maand in Het Concertgebouw. Het voelde toen een beetje als ons tweede thuis', lacht Marc Dijkstra. 'Dat is overdreven hoor, maar vertrouwd voelt het zeker.' De ondernemer uit Zaltbommel heeft een brede muzieksmaak. 'Van zestiende-eeuwse muziek tot jazz; ik ben een veelvraat. Mijn vrouw en ik kiezen graag programma's uit met muziek die we nog niet kennen. We kunnen voor de zoveelste keer naar Bach of Mozart

gaan, maar wij laten ons graag verrassen. Laatst nog gingen we luisteren naar een voor ons onbekend werk van Brahms. Ontroerend, prachtig.' Klassieke muziek was onderdeel van Dijkstra's opvoeding. 'Mijn zusje en ik gingen beiden op muzieklles. Eerst blokfluit en daarna piano. Mijn ouders vonden muziekonderwijs belangrijk.' En daarbij hoorden ook concertbezoeken. Dijkstra was een jaar of negen toen hij voor het eerst in Het Concertgebouw was. 'We woonden toen in het oosten van het land, dus we gingen lang niet altijd naar Amsterdam, maar mijn ouders vonden wel dat we Het Concertgebouw moesten zien.' Dijkstra heeft bij de opvoeding van zijn eigen drie kinderen hetzelfde idee. Regelmatig gaat hij met hen naar het Museumplein voor een mooi concert. 'Mijn oudste zoon is inmiddels

het huis uit. Maar laatst zei hij "Ik ben al lang niet in Het Concertgebouw geweest, zullen we iets afspreken?" Dat vind ik ongelooflijk leuk natuurlijk.' Toen in 2013 de jubileumaandelen werden uitgegeven, hebben Dijkstra en zijn vrouw direct een aandeel aangeschaft. 'We keken elkaar aan en zeiden "dat doen we!" Klassieke muziek verrijkt en ontroert. Door muziek leer je anders communiceren, anders kijken, en sta je meer open voor andere culturen, meningen en standpunten. En dat kunnen we in deze wereld best gebruiken. Ieder kind zou met mooie muziek in aanraking moeten komen. Het Concertgebouw maakt zich daar met educatieve programma's sterk voor. Dat wil ik graag steunen.' Sinds 2015 zijn Dijkstra en zijn vrouw ook lid van de Dolf van Gendt Kring. 'Een logisch

vervolg op het aandeelhouderschap', vindt hij. 'Als aandeelhouder word je op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en krijg je uitnodigingen voor bijzondere concerten. Als Kringlid word je nog iets meer betrokken bij het reilen en zeilen van Het Concertgebouw. Dat is leuk. Zo was ik laatst bij een repetitie voor de *Matthäus-Passion* door John Eliot Gardiner met zijn Monteverdi Choir. Dat zijn dingen waar je anders niet bij bent.' In gesprekken met vrienden en kennissen steekt Dijkstra zijn steun voor de concertzaal niet onder stoelen of banken. 'Ik zeg wel eens tegen mensen "Is het ook niet iets voor jou om Kringlid te worden?" Ik ben geen agressieve promotor, maar ik voel me wel een soort ambassadeur van dit prachtige instituut.'

Foto: Ronald Knapp

Componeren met twee akkoorden

Op 19 juni won de negenjarige Anna Kuvshinov in de Kleine Zaal de finale van Het Koninklijk Concertgebouw Concours. Anderhalve maand daarvoor mochten alle kinderen die zich hadden opgegeven voor het concours meedoen aan een workshop componeren. In de Plein-foyer gingen twintig jonge musici aan de slag met de akkoorden A mineur en D majeur.

‘Leg alle instrumenten maar aan de kant’, zegt workshopleider Ineke Geleijns. ‘We beginnen met een warming up.’ Ze telt tot vier en stapt daarbij naar voren, links, rechts, en naar achteren, links, rechts. De kinderen doen mee. Geleijns geeft aanwijzingen. Op of na de tel een klap, dan een stilte... of een kreet: ‘Waah!’ Langzaam ontstaat een lekker ritme.

Violiste Alissa (12) doet enthousiast mee. Net als alle andere aanwezigen stuurde ze een filmpje naar Het Concertgebouw om

een plaatsje in de halve finale van Het Koninklijk Concertgebouw Concours te bemachtigen. Dit jaar vond het concours voor jong talent tussen 9 en 14 jaar, mogelijk gemaakt door de VandenBroek Foundation, voor de achtste keer plaats. De professionele jury bekeek de inzendingen en selecteerde twaalf talenten. Alissa zat daar niet bij, maar echt teleurgesteld is ze niet. ‘Ik vind het leuk dat ik voor de workshop ben uitgenodigd en heb veel zin om een stuk te componeren.’ Uitgangspunt voor de workshop is het pianostuk *Vroegere vrienden* uit de reeks *Voor kinderen* van Béla Bartók. Mijmerend over vroegere vrienden had de Hongaarse componist slechts twee akkoorden nodig om zijn gevoelens op papier te zetten. Geleijns speelt het voor op de piano. ‘Zing de linkerhand maar mee. Eerst een A en dan een D.’ Ook de rechterhand, de melodie, wordt gezongen. Daarna gaan de kinderen in drie groepen met de akkoorden van Bartók aan het werk. Op verschillende

instrumenten, van gitaar tot dwarsfluit, wordt met A mineur en D majeur geëxperimenteerd.

Ruben (12) zoekt naar de juiste noten. Op de sax klinkt een A niet hetzelfde als op een piano. Hij moet een Fis spelen. In de ritmische groep wordt gespeeld op klankstaven. ‘Goed zo!’, roept Geleijns. ‘De trommelaars kunnen er misschien iets snels bij spelen: ta, ta, taaa, pam.’ Alice (13) neemt de leiding in de melodische groep. ‘Ik speel dit en dan komen de andere violen en de harp er later bij, zoals in een canon.’

Geleijns luistert naar de resultaten. ‘Ik ga jullie nu per groep aan en uit zetten. Wie wil mag tussendoor een solo doen of iets onverwachts. Hoe meer variatie hoe beter.’ Dat klinkt verrassend. ‘Het is net een echt stuk’, vindt violist Menno (13). Na een uur *creative music making* laten de musici in spe hun compositie in de Kleine Zaal aan familie en vrienden horen en krijgen ze een welverdiend applaus.

‘Van Gendt is mijn godfather’

Nachtenlang heeft hij wakker gelegen van die verbouwing, vertelt architect Pi de Bruijn. In de jaren tachtig was hij verantwoordelijk voor het ontwerp van de aanbouw van Het Concertgebouw. Hoewel het bijna dertig jaar geleden is, herinnert hij het zich als de dag van gisteren: ‘Het is de moeilijkste klus die ik ooit gedaan heb. Want dit gebouw met die fantastische akoestiek is natuurlijk heilig.’

Hoewel Het Concertgebouw een icoon is voor de stad Amsterdam, was het zeker niet het beste ontwerp van Dolf van Gendt, meent Pi de Bruijn, partner bij de Architecten Cie. ‘Van Gendt heeft zich sterk laten inspireren door een concertzaal in Leipzig, het Neue Gewandhaus. Het Duitse gebouw had een beletage waar de bezoekers binnenkwamen. De concertzaal lag op de eerste verdieping. In Amsterdam was daar geen geld voor, dus situeerde Van Gendt alles op de begane grond. Hij kon niet anders, het gebouw moest voor een paar grijpstuivers neergezet worden. Hij maakte er het beste van.’ De Bruijn is een bewonderaar van Van Gendt, die wat hem betreft veel te weinig credits heeft gekregen voor zijn verdiensten voor de stad

Amsterdam. ‘Van Gendt is mijn godfather. Ik ben dol op hem. Naast Het Concertgebouw heeft hij honderden andere gebouwen neergezet in Amsterdam. Veel meer dan zijn tijdgenoten Berlage of Cuypers, die altijd genoemd worden. Van Gendt was niet zo’n stylist. Hij heeft ooit eens gezegd “bij mij kun je alle stijlen bestellen die je maar wilt”. Dat was best provocerend in die tijd. Toch zijn er ontwerpen zoals de Hollandse Manege aan de Overtoom en de galerij aan de Raadhuisstraat, die laten zien dat hij het in zich had.’

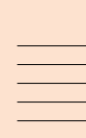
Bij het ontwerpen van Het Concertgebouw heeft de architect de nodige concessies moeten doen. ‘Hij heeft met de Grote en de Kleine Zaal twee majestueuze concertzalen ontworpen, maar alles eromheen was te mager,’ zegt De Bruijn. Ongeveer honderd jaar na de ingebruikname van het gebouw in 1888 kon toenmalig directeur Martijn Sanders daarom niet anders dan verbouwen. ‘Er waren geen stemkamers, geen kleedkamers, geen bergruimtes, geen technische ruimtes. Na afloop van een concert zag je regelmatig musici in hun onderbroek in de gang staan terwijl ze zich van hun rokkostuum ontdeden. En als de zaal stoelenvrij was verhuurd werden de stoelen uit de Grote Zaal gewoon op

straat gezet met een dekzeil erover. Er was binnen geen plaats om ze op te slaan.’ De verbouwing was een ‘majeure operatie’ herinnert De Bruijn zich. Nieuwe fundering en complete onderkeldering, moderne installaties zoals een lift bij het podium en allerlei extra ruimtes moesten gerealiseerd worden. En dan was er nog de routing die aangepast moest worden. ‘Het publiek dat naar de Kleine Zaal ging, liep door de gangen rondom de Grote Zaal. Dat kon niet langer zo’, vertelt de architect. ‘Er lag een plan van de gemeente waarbij het publiek via roltrappen door een kelder onder de Grote Zaal naar de Kleine Zaal kon gaan. Maar de trillingen van die roltrappen zouden funest zijn voor de akoestiek. Het was puur een esthetisch plan waarbij je aan de buitenkant niet kon zien dat er iets veranderd was aan het gebouw.’

Het ontwerp van De Bruijn liet De Grote Zaal ongemoeid, maar dat betekende wel een aanbouw, iets dat voor veel opschudding en bezwaren zorgde. ‘Het kon niet anders. Er moest ruimte gecreëerd worden om aan de moderne eisen aan een concertzaal te kunnen voldoen. Zonder die verbouwing had Het Concertgebouw nu niet meer als zodanig kunnen functioneren’,

zegt De Bruijn stellig. ‘Er was niet eens een douche voor Bernard Haitink.’

Van alle onderdelen van de verbouwing, waaronder de dienstruimtes in de kelder, de nieuwe routing en de technische installaties, sprong de aanbouw het meest in het oog. Om te voorkomen dat de aanbouw zou verworpen tot ‘het lelijke hok dat aan Het Concertgebouw is geplakt’ besloot De Bruijn dat die aanbouw nog chiquer moest worden dan het historische gebouw. Hij koos voor hoogwaardige materialen als crystallized glass uit Japan, roodbruin Indiaas natuursteen en roestvrij staal. ‘Veel glas zodat het zicht op het monument niet belemmerd wordt.’ In drie jaar tijd werd de verbouwing gerealiseerd. ‘Een bijna militaire operatie waarbij niet één concert is geschraapt. Het Concertgebouw is niet dicht geweest.’ Voor De Bruijn is deze opdracht ‘gigantisch belangrijk’ geweest. ‘Het heeft me enorm veel gebracht. Bovendien ben ik verknocht geraakt aan het gebouw, wat nu een beetje een Van Gendt/De Bruijn-creatie is. Met mijn vrouw heb ik honderden concerten bezocht. En we komen nog steeds regelmatig. In 2012 hebben we een aandeel gekocht. Uit dankbaarheid voor het vertrouwen dat mij is geschonken.’

‘Het enige wat telt is de muziek’

Voor de broers Lucas en Arthur Jussen voelt Het Concertgebouw een beetje als een tweede huis. Tot het eind van dit jaar treden ze maar liefst zeven keer op in de Grote Zaal, te beginnen met het dividendconcert voor aandeelhouders op 20 september. Arthur: ‘Wij zorgen altijd dat we 120 procent voorbereid zijn.’

‘Zullen we hier gaan zitten?’ stelt Lucas voor, terwijl hij plaats neemt op een rood bankje in een van de foyers rondom de Grote Zaal. De broers hebben net gerepeteerd. Ze spelen vanavond Mozarts *Concert voor twee piano's in Es groot*, KV 365. Ze ogen ontspannen. ‘Als ik kon kiezen zou ik altijd in zo’n zaal willen spelen,’ verzucht Arthur. ‘Het is zo ontzettend fijn om hier muziek te maken. Je krijgt iets terug van de zaal. Het klinkt mooier en je hebt meteen sfeer.’

Tijdens het nieuwjaarsconcert van Microsoft in 2003 speelde Lucas voor het eerst in Het Concertgebouw. Een jaar later volgde een optreden van de broers samen. Zenuwen, daar hadden ze geen last van. De broers herinneren zich vooral het gevoel van blijdschap. ‘Ik realiseerde me niet hoe belangrijk dat optreden was, wat een grootst moment het was. Ik vond het vooral heel leuk om in de Grote Zaal te spelen, om die trap af te dalen,’ zegt Lucas. Sinds dat eerste optreden spelen de Jussens met enige regelmaat in Het Concertgebouw. ‘Het is best gek, Het Concertgebouw is een van de beroemdste zalen ter wereld, maar voor ons is het heel dichtbij. Letterlijk, want we wonen in Hilversum. Maar ook vertrouwd,’ zegt Lucas. ‘Ik weet precies wie de kok is in de artiestenfoyer; ik ken alle portiers bij de artiesteningang en de kleedkamers zijn bekend terrein. Het voelt een beetje als mijn tweede thuis.’

‘De Goldberg-varianties?’

Daar begin ik nog niet aan’

Op de achtergrond klinkt een symfonische uitvoering van *Lang zal ze leven*. De philharmonie zuidnederland repeteert voor het benefietconcert van die avond waar de Jussens acte de présence zullen geven. ‘Zo’n concert is één groot feest, puur plezier. Iedereen heeft er zin in en komt voor een gezellige avond. We hebben ook optredens waarbij een meer kritisch publiek in de zaal zit of waarbij de

dirigent heel veeleisend is. Dan staat er meer druk op,’ zegt Lucas. ‘Toch moet je daar tijdens een concert maling aan hebben,’ reageert Arthur. ‘Het enige wat telt is de muziek. Daarom zorgen wij er altijd voor dat we 120 procent voorbereid zijn.’

Hoewel beiden als solist carrière maken, blijven de broers ook als duo optreden. ‘Er zijn meer solisten dan duo’s, dus als we daarmee stoppen, gooien we onze eigen glazen in. Bovendien is het heel fijn om samen dat podium te delen,’ zegt Arthur. Een duo

dichter bij huis: al jaren heeft hij les van pianopedagoog Jan Wijn. ‘Ik studeer niet voor een diploma. Ik wil mezelf ontwikkelen. Dat is voor mij het allerbelangrijkste,’ zegt Arthur. ‘Als het goed is, ben ik over vijftig jaar nog aan het studeren.’

Niet alleen technisch, maar ook muzikaal willen de pianisten verder groeien. Voor sommige composities vinden ze zichzelf nog te jong. ‘Neem de late werken van Brahms, die zijn zo doorleefd. Daar moet je een zeker leven voor achter de rug hebben om te

Orkest, het Dallas Symphony Orchestra en onlangs nog met het orkest van het Mariinski Theater onder leiding van Valery Gergiev. In 2010 kreeg het duo de eerste Young Talent Award van Het Concertgebouw uitgereikt. ‘Zo’n prijs werkt enorm stimulerend,’ zegt Arthur. ‘En het biedt weer nieuwe mogelijkheden.’

Ze voelen zich bevoorrecht. ‘We hebben enorm veel kansen gehad. Hoe we die kansen hebben weten te verzilveren, daar ben ik trots op. Dat is iets wat we zelf bereikt hebben,

Foto: Dirk Kikstra

vormen met een andere pianist is geen optie. ‘Eén keer heb ik met een andere jongen opgetreden, tijdens mijn opleiding in Amerika, maar dat was de meest verschrikkelijke ervaring ooit,’ zegt Lucas. ‘Van kinds af aan ben ik Arthur naast me gewend. Niet alleen zijn manier van spelen, maar ook zijn lichaam. Als ik Arthurs arm tegen me aan voel omdat we samen op één kruk zitten, maakt dat me niks uit. Ineens naast iemand anders, dat is zo onnatuurlijk. Dat gaat gewoon niet.’

Als jonge jongens kregen ze les van Leny Bettman en Maria João Pires. Later studeerde Lucas een tijd bij Menahem Pressler in de Verenigde Staten en bij de Russische pianist Dmitri Bashkírov in Spanje. Arthur bleef wat

kunnen begrijpen wat de componist bezielde,’ vindt Arthur. ‘Zelfs Bach hoor,’ vult Lucas aan. ‘Tedere leerling begint met fugaatjes en preludes van Bach, maar sommige werken zijn zo complex. Bijvoorbeeld de *Goldberg-varianties*. Dat is zulke dichte muziek. Waar gaat dat over? Ik moet je eerlijk zeggen dat ik moderne, atonale werken heb gehoord die ik beter snap dan de *Goldberg-varianties*. Daar begin ik voorlopig niet aan.’

Onlangs hun jonge leeftijd - Arthur is 19 en Lucas 23 - hebben de broers al een lange staat van dienst. Ze speelden in zalen over de hele wereld en werkten samen met beroemde orkesten waaronder het Koninklijk Concertgebouworkest, het Rotterdams Philharmonisch

door hard te werken,’ vindt Arthur. Om hen heen zien ze getalenteerde musici die tobben en niet aan de bak komen. ‘Er zijn maar weinig plekken te vergeven, dus voor sommigen gaat het nooit gebeuren. Dat is heel tragisch, maar wel de realiteit,’ zegt Arthur. ‘Als mij dat gebeurt, blijf ik niet aanmodderen,’ reageert Lucas. ‘Als ik over een paar jaar geen optredens meer heb, ga ik iets anders doen. Eigen café of bistro lijkt me wel wat.’ Samen met Arthur weer? ‘Ja, als z’n vriendin dat goed vindt’, lacht Arthur.

Voorlopig hebben ze genoeg te doen. Het is bijna tijd voor Mozart. De beroemde pianobroers lopen op hun gemak richting de solistenkamer voor de laatste voorbereidingen.

Impressie renovatie en muziekeducatie 2012-2016

‘We hebben niet stilgezeten’

De uitgifte van jubileumaandelen in 2012 heeft Het Concertgebouw niet alleen financiële steun opgeleverd, het heeft ook gezorgd voor nog meer particuliere betrokkenheid. Jolien Schuerveld, directeur van Het Concertgebouw Fonds, noemt dat een van de verworvenheden van de emissie die niet erg in het oog springt, maar wel van groot belang is voor het instituut.

De aandelenemissie in 2012 heeft 8,7 miljoen euro voor Het Concertgebouw bijeengebracht. ‘Een enorm bedrag dat we hebben toegevoegd aan het vermogen dat Het Concertgebouw een veilige toekomst moet bieden,’ vertelt Jolien Schuerveld. ‘In 1988 is de fundering van Het Concertgebouw geheel vernieuwd. Toen dreigde het gebouw te verzakken. Ook daarbij speelde particuliere ondersteuning een essentiële rol. Het Endowmentfonds vormt als het ware het financiële fundament van Het Concertgebouw. Om het gebouw, dat jaarlijks door meer dan 700.000 bezoekers wordt bezocht en dus flink aan slijtage onderhevig is, in de goede en feestelijke conditie van nu te houden, is op termijn bijna 2 miljoen euro per jaar aan de orde. Met een vermogen van 50 miljoen kunnen we met het rendement daarvan het monument goed onderhouden. Het Endowmentfonds bevat nu 20 miljoen euro; we zijn aan het opbouwen. We hopen in de periode van één generatie het benodigde vermogen bijeen te brengen. Daarbij spelen ook legaten een belangrijke rol.’

(vervolg, zie achterzijde)

Samenspelen met een topmusici, wat is meer stimulerend voor een beginnend muzikant? In 2013 zetten 125 violisten de trend door samen met Janine Jansen een concert te geven in de Grote Zaal. In november 2014 deelden 100 jonge pianisten het podium met Lang Lang. Thuis studeerden de jonge talenten drie composities in die ze vervolgens verfijnden tijdens twee workshops. Daarna volgde het grote optreden. ‘Een gebeurtenis waar veel van de jonge musici nog vaak aan terugdenken’, weet Anja van Keulen, hoofd educatie. Het Concertgebouw streeft ernaar om opnieuw een wereldster te strikken die samen met een groep kinderen en jongeren wil musiceren.

Foto: Ronald Knapp

‘Om een jong publiek met mooie muziek kennis te laten maken, moet goed gekeken worden naar de vorm,’ vindt topvioliste Liza Ferschtman. Daarom werkt ze sinds 2010 regelmatig mee aan de succesvolle reeks Tracks: intieme concerten van een uur gevolgd door een drankje aan de bar. ‘Bij de optredens zijn lichtontwerpers en regisseurs betrokken. Er wordt een setting gecreëerd waarin de grenzen open kunnen en zelfs ingewikkelde moderne stukken goed ontvangen worden.’ Na afloop mengen de musici zich onder het publiek. Er draait een dj en er zijn cocktails. ‘De sfeer is los en ontspannen. Heel aangenaam.’

Foto: Jonathan Zizzo

Ruim zeshonderd kilo weegt de lier die op Het Koninklijk Concertgebouw prijkt. Sinds de opening in 1888 is dit icoon drie keer gerestaureerd. In 1957 en 1993 moesten de schilders gevarend met ladder en kuast het dak op. In 2013 werd het 2 meter brede en 3,5 meter hoge gevaarte met een grote kraan naar beneden getakeld en naar een loods in Zaandam gebracht. Hier werd de lier voorzien van een 23,75 karaats toplaag die uit 3500 velletjes bladgoud bestaat van 0,007 millimeter dik. Op 11 april 2013, de 125ste verjaardag van Het Concertgebouw, kwam de fonkelnieuwe lier onder muzikale begeleiding van een koperkwintet weer thuis.

Foto: Ronald Knapp

Foto: Ronald Knapp

Stampen, klappen, meedeinen, meezingen. Een bezoek aan een schoolconcert in Het Concertgebouw betekent actief meedoen. Jaarlijks worden zo’n 100 tot 125 muzikale projecten georganiseerd voor leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs. Voorafgaand aan het concertbezoek wordt in de klas al druk geoefend met liedteksten, melodieën en ritmes, zodat de kinderen goed voorbereid zijn. ‘Wanneer tweehonderd kleuters Dikkertje Dap uit volle borst meezingen, bruisht het in de Kleine Zaal van de positieve energie,’ zegt hoofd educatie Anja van Keulen.

Als kroon op de transformatie van de hoofdingang ontwierp architecte Evelyne Merckx, die sinds 1995 leiding geeft aan de renovatie van het interieur van Het Concertgebouw, een gigantische kroonluchter. In het ontwerp zijn ledlampjes gecombineerd met stukjes Muranoglas afkomstig van achttien oude kroonluchters die op de zolder van Het Concertgebouw lagen en vroeger in de foyers hing. De kroonluchter werd geconstrueerd door Nelissen Decorbouw en in december 2012 opgehangen.

Foto: Roos Aldershoff

Ambities

Naast de opbouw van het Endowment streeft Het Concertgebouw Fonds ernaar zoveel mogelijk actuele projecten op het gebied van renovatie en muziekeducatie mogelijk te maken. Dankzij de steun van begunstigers komt elk jaar veel tot stand. ‘We hebben niet stilgezeten. We hebben verbeteringen in het gebouw aangebracht zoals de toepassing van duurzame ledverlichting, een moderne hijs- en takelinstallatie en prachtig nieuw parket in de Grote Zaal; allemaal mogelijk gemaakt door schenkingen.’ Niet alleen dergelijke uitgaven aan het gebouw worden voor een groot deel opgebracht door begunstigers, ook ruim zestig procent van het educatieprogramma van Het Concertgebouw wordt op die manier betaald. ‘Wij bieden een doorlopende leerlijn voor basisschoolkinderen van groep 1 tot en met 8 en aansluitend een programma voor middelbare scholieren. Daardoor komen jaarlijks 30.000 kinderen naar Het Concertgebouw.’ En de educatieve ambities van Het Concertgebouw gaan verder. Dit jaar is in samenwerking met een uitgeverij de digitale muziekmethode *Kazoo* gelanceerd waarmee leerkrachten in het basisonderwijs via het digibord kwalitatief goede muzieklessen kunnen geven. ‘Nederland heeft de hoogste dichtheid van digiborden in klaslokalen ter wereld. Wij hopen dat op die manier alle kinderen weer degelijk muziekonderwijs krijgen op school.’

Dynamisch

Jaarlijks worden in Het Concertgebouw zo’n 700 concerten gegeven, waarvan 70 concerten door het geliefde Koninklijk Concertgebouworkest. De verschillende zalen in het gebouw zijn dagelijks in gebruik voor de Eigen Programmering of voor verhuur. ‘Zo’n dynamisch instituut moet zorgen dat alle voorzieningen van hoog niveau zijn zodat de concerten op alle fronten van de hoogste kwaliteit zijn,’ zegt Schuerveld. ‘Ook de voorzieningen voor de musici willen wij graag optimaal aanbieden. Afgelopen jaar zijn de stem- en kledkamers opgeknapt. Wij kunnen niet altijd de honoraria betalen die bij sommige andere zalen in het buitenland aan de orde zijn. Onze troef is dat er goede kled- en stemkamers zijn, een kok die het eten vers bereidt en natuurlijk ons warme publiek.’

De toegift

De meeste jubileumaandelen werden in 2012 gekocht door mensen die eerder nog geen schenking aan Het Concertgebouw Fonds deden. ‘Zo kregen we bijna 700 nieuwe begunstigers. Dat gevoel van particuliere betrokkenheid is enorm waardevol. We krijgen regelmatig feedback van onze aandeelhouders. Kritische vragen, maar ook tips en adviezen.’ Natuurlijk hoopt Schuerveld dat - nu het laatste deel van de schenking verbonden aan het jubileumaandeel gedaan is - die betrokkenheid blijft en dat mensen misschien zelfs een vervolgschenking willen doen. ‘Alle aandeelhouders krijgen binnenkort een brief waarin we de aandacht vragen voor onze campagne De Toegift,’ vertelt Schuerveld. ‘De realiteit is dat er altijd geld van particulieren nodig blijft om Het Concertgebouw zo vitaal te houden als het nu is.’

Foto: Ronald Knapp

*Ter ere van het 125-jarig jubileum ontwikkelde Het Concertgebouw in 2013 de muzikale voorstelling *West Side Story*. Directeur Simon Reinink: ‘Ik vind *West Side Story* misschien wel de mooiste productie van de afgelopen tien jaar. De ongelofelijke inzet van alle jongeren die meededen, variërend van zingen, dansen en acteren tot het ontwerpen en maken van kleding, was diep ontroerend. En dan die geweldige muziek van Bernstein. Hoe vaker ik ernaar luisterde boe meer ik ervan onder de indruk raakte. Naar mijn mening doet *West Side Story* niet onder voor de grote opera’s. Dankzij de financiële steun van velen hebben we dit - in alle opzichten geslaagde - project kunnen realiseren.’*

‘Nergens ter wereld zo’n Mahler Feest’

2020 lijkt nog ver weg, maar de voorbereidingen voor het derde Mahler Feest zijn in volle gang. Vier toporkesten die nog door Gustav Mahler zelf zijn gedirigeerd zijn inmiddels vastgelegd. De orkesten zullen alle Mahlersymfonieën spelen. Simon Reinink, directeur van Het Concertgebouw, vertelt trots het laatste nieuws: ‘De New York Philharmonic zal onder leiding van hun net benoemde chef-dirigent Jaap van Zweden het festival openen met de *Eerste symfonie*.’

‘Mahler heeft een heel eigen handschrift. Zijn muziek is zeer beeldend en theatraal. Je hoort letterlijk koebellen wanneer hij een wandeling in de Alpen aan wil duiden en een treurmars wanneer hij verwijst naar een begrafenis. Vooral live is Mahlers muziek een belevenis,’ vertelt Reinink enthousiast. ‘Mahler heeft wereldwijd ongelooflijk veel fans. Die kunnen tijdens het Mahler Feest 2020 hun hart ophalen.’ Toen Mahlers muziek eind negentiende eeuw voor het eerst in Amsterdam klonk, was dat anders. Het publiek moest wennen aan zijn composities en was maar matig enthousiast. Willem Mengelberg, toenmalig chef-dirigent van het Concertgebouworkest, was echter een warm pleitbezorger van Mahlers muziek en nodigde de componist meerdere malen uit in Amsterdam, waar hij zijn eigen composities dirigeerde in Het Concertgebouw. Mahler kreeg een bijzondere band met de stad. ‘Hij noemde Amsterdam zijn

tweede thuis,’ weet Reinink.

Na Mahlers dood, in 1911, werd in 1920 het eerste Mahler Feest georganiseerd ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van Willem Mengelberg als chef-dirigent. Het tweede Mahler Feest in 1995 was, net als het eerste, een groot succes. Simon Reinink was toen als bezoeker aanwezig en kan het zich nog goed herinneren. ‘Enorm indrukwekkend. Mijn vader had twee passepartouts. Ik ben toen naar veel concerten geweest. Die hele festivalperiode stond voor mij in het teken van Mahler. Onvergetelijk.’

De directeur benadrukt dat het aanstaande Mahler Feest geen herhaling wordt van de eerdere edities. ‘Het wordt helemaal 2020. Artistiek willen we een verbinding leggen tussen de zeitgeist van Mahlers tijd en die van 2020. Ook willen we gebruikmaken van de techniek zodat de muziek en de festiviteiten wereldwijd kunnen worden meebeleefd.’

Hoe de entourage er precies uit gaat zien, is nog niet bekend. ‘We concentreren ons eerst op het muzikale programma. De muzikale ruggengraat van het Mahler Feest wordt gevormd door de symfonische werken, inclusief de tiende, onvoltooide symfonie.’ De werken worden gespeeld door vier toporkesten: de New York Philharmonic, de Berliner Philharmoniker, de Wiener Philharmoniker en het Koninklijk Concertgebouworkest. Reinink: ‘Wereldwijd is het uniek dat deze toporkesten binnen zo’n festivalperiode in een onovertroffen mooie zaal spelen. Deze traditie zullen we in ere houden.’

Bronzen sculptuur Gustav Mahler in Het Concertgebouw, vervaardigd en geschonken door kleindochter Anna Mahler in 1995

foto: Paul Vreeken

De Toegift

De Russische pianist Vladimir Horowitz (1903-1989) bedankt het publiek na afloop van zijn concert. Het was voor het eerst na vijftig jaar dat de pianist in november 1986 weer een concert gaf in Het Concertgebouw. Hij was niet met anderen te vergelijken: buiten het podium grillig en veeleisend, aan de vleugel virtuoos, hoogromantisch en eigengereid. Horowitz werd op handen gedragen door het publiek. Bij zijn laatste optreden kreeg hij een staande ovatie van tien minuten, nog voordat hij één noot had gespeeld.

ACTIVITEITEN AANDEELHOUDERS

20 september 2016

Het 5e Dividendconcert, Grote Zaal

26 januari 2017

Bijwonen besloten schoolvoorstelling, Grote Zaal: ‘Waterwerken’

Nederlands Philharmonisch Orkest met Tania Kross en Willem de Vries

22 juni 2017

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

VOOR ALLE AANDEELHOUDERSACTIVITEITEN
ONTVANGT U TIJDIG EEN UITNODIGING

De Aandeelhouders Courant is een uitgave van Het Concertgebouw Fonds voor aandeelhouders van Het Concertgebouw N.V. en verschijnt ieder voor- en najaar.

Samenstelling: Yanno Hooft Graafland-Osmers. Tekst: Bureau Bax.
Ontwerp: Bettina Zuidmeer. Druk: Huig/Haverlag.

Indien u geen prijs stelt op het ontvangen van de Courant graag een bericht naar: aandeelhouders@concertgebouw.nl of: Concertgebouwplein 10, 1071 LN Amsterdam.